

การวิเคราะห์ SWOT สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ol style="list-style-type: none"> 1. สภาพภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ (มีทั้งทะเล/ทะเลสาบ พื้นที่ราบต่ำ พื้นที่ราบสูง) มีความเหมาะสมต่อการทำการเกษตรที่หลากหลาย ทั้งด้านการผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมง (ทั้งเพาะเลี้ยง/จับสัตว์น้ำชายฝั่ง) 2. มีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ครบถ้วน เช่น การคมนาคม ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ตลาดกลางซื้อ-ขายสินค้าเกษตร ตลาดท้องถิ่น ระบบซื้อขายออนไลน์ โรงงานอุตสาหกรรมการเกษตร ห้างสรรพสินค้า ศูนย์ประชุมนานาชาติ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นต้น ทำให้สามารถนำผลผลิตของเกษตรกรสู่ผู้บริโภคโดยตรง รวมทั้งมีระบบชลประทาน ขนาดใหญ่ที่สามารถป้องกันน้ำท่วมพื้นที่สำคัญของจังหวัด และสนับสนุนภาคเกษตรในฤดูแล้ง 3. มีบุคลากร องค์กร สถาบันเกษตรกร สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ เป็นกลไกการบริหารจัดการองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาที่หลากหลาย เอื้อต่อการขับเคลื่อนและพัฒนางานภาคการเกษตร (เช่น เกษตรกรตัวอย่าง เกษตรกรผู้นำ Smart Farmer, Yong Smart Farmer ชาญเกษตรกร ชาญชาวบ้าน กลุ่มองค์กรภาค การเกษตร ผู้ประกอบการภาคเกษตร ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หน่วยงาน ทั้งใน-นอก สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรและภาคีที่เกี่ยวข้องในจังหวัด) 4. เป็นแหล่งผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีความหลากหลาย ทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ ที่สามารถพัฒนา/เชื่อมโยงไปยังอุตสาหกรรมการเกษตร และการท่องเที่ยวได้ 5. มีแหล่งเงินทุน และสถาบันทางการเงินที่หลากหลาย พร้อมสนับสนุนด้านการเกษตร 6. เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าการลงทุนและบริการ แหล่งท่องเที่ยวและบริการชั้นนำของภาคใต้ ส่งผลต่อความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารในพื้นที่สงขลาตามไปด้วย 7. มีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และด่านการค้าชายแดน ที่ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตในการนำเข้า และส่งออกสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรของผู้ประกอบการในจังหวัดสงขลา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรส่วนใหญ่ มีกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินน้อย ขาดการบริหารจัดการฟาร์มที่ดี ทั้งระบบ ศักยภาพ คน พื้นที่ ผลผลิต การตลาด แหล่งทุน เทคโนโลยีและนวัตกรรมทำให้ต้นทุนสูง ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ได้มีผลิตภาพต่ำ การสร้างมูลค่าเพิ่มน้อย ไม่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตรงความต้องการของตลาด และไม่มีอำนาจต่อรองด้านราคาที่เป็นธรรม 2. กลุ่มและสถาบันเกษตรกร ส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการองค์กร ขาดความเชื่อมโยงและพัฒนาเครือข่าย ทำให้ไม่เกิดพลังในการรวมผลิต และอำนาจต่อรองในการจำหน่ายสินค้าเกษตรโดยเฉพาะในยุคธุรกิจดิจิทัล 3. การเชื่อมโยงและบูรณาการการพัฒนาเกษตรระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับพื้นที่ถึงผู้บริโภค ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในการจัดการและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน 4. ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีแนวโน้มอายุสูงขึ้น คนรุ่นใหม่สืบทอดอาชีพเกษตรกรน้อย การปรับตัวของแรงงานภาคเกษตรต้องใช้เวลา การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (SF/YSF) ไม่ต่อเนื่อง ไม่มีแรงจูงใจด้านอาชีพการเกษตรที่ทำให้เกิดรายได้และความมั่นคงในอาชีพ รวมทั้งต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว ซึ่งมีผลิตภาพแรงงานต่ำ 5. สินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรส่วนใหญ่ยังไม่ได้คุณภาพและมาตรฐาน ตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากผลผลิตการเกษตรส่วนใหญ่เป็นผลผลิตที่เป็นวัตถุดิบไม่มีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่วนที่มีการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ ยังขาดการพัฒนาและสนับสนุนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และเงินทุน ทั้งรูปแบบบรรจุหีบห่อ ฉลาก ระบบตรวจสอบย้อนกลับ ระบบสินค้าคงคลัง ระบบขนส่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 6. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการตลาดของสินค้าเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ ตั้งแต่การจัดการข้อมูลการตลาด (สินค้าและบริการ) จุดรวบรวมและเชื่อมโยง ตั้งแต่ตลาดท้องถิ่น ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ต่างจังหวัด และการส่งออก ช่องทางการตลาด Offline และ Online ยังมีน้อย ขาดการประชาสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงสินค้า และการสร้างเรื่องราวที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิงสุขภาพ ที่สามารถเชื่อมโยงกับศูนย์การค้า การลงทุน และแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา 7. การบริหารจัดการข้อมูล ข่าวสาร และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ และที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น ขาดช่องทางในการนำเสนอหรือสื่อสารสู่เป้าหมายอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส	ภัยคุกคาม
<p>1. นโยบายและยุทธศาสตร์ระดับต่างๆ ของภาครัฐ ทุกระดับ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตร (6 รูปแบบ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศ) ซึ่งเป็นแนวทางการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นโอกาสในการร่วมกันพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม พลังงาน เทคโนโลยีชีวภาพ และการสื่อสาร (Internet of Things : IoT) เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาภาคการเกษตรในการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน เพิ่มมูลค่า และลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาทรัพยากร/ภัยธรรมชาติ</p> <p>3. ผู้บริโภค มีความต้องการอาหาร และอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทั้งภายในและต่างประเทศ ผู้บริโภคมีพฤติกรรมและความตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้น มาตรฐาน ด้านความปลอดภัยของสินค้าเกษตรในระดับสากลที่มีแนวโน้มจะเข้มงวดขึ้น ทำให้สินค้าเกษตรที่มีปัญหาสารเคมีตกค้างหรือไม่ผ่านมาตรฐานสากล มีแนวโน้มไม่ได้รับการยอมรับมากขึ้น</p> <p>4. นโยบายภาครัฐ ส่งเสริมการเกษตรผสมผสานในสวนยางและทดแทนการปลูกยางใหม่ รวมทั้งส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศ โดยสนับสนุนเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการที่ใช้ยางพาราเป็นส่วนประกอบมากขึ้น</p> <p>5. นโยบายส่งเสริมเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นิคมอุตสาหกรรมเกษตร กลุ่มเมืองนวัตกรรมอาหาร Food Innopolis และการบริหารจังหวัดชายแดนใต้ ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงนวัตกรรมการผลิตอาหาร สามารถนำมากำหนดการผลิตชนิดพืช-สัตว์ที่เป็นอาหารได้</p> <p>6. การขยายตัวของความเป็นเมือง (Urbanization) ทั้งความสะดวก รวดเร็ว ด้านการคมนาคมขนส่ง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการสาธารณะ และการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อความต้องการสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น</p> <p>7. อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตร เป็นโอกาสในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ เป็นต้น</p>	<p>1. ผลกระทบจากโรคอุบัติใหม่ระบาดที่เกิดขึ้น ทั้งในคน พืช และสัตว์ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจโลก และการลักลอบนำเข้าสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ และการผลิตทางการเกษตร ทั้ง ราคา ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>2. ราคาสินค้าเกษตรส่วนใหญ่ผันผวนตามกลไกตลาด ผู้ผลิตและผู้ประกอบการไม่สามารถควบคุมได้</p> <p>3. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นต่อเนื่อง ภาวะขาดแคลนปัจจัยการผลิตและต้นทุนการผลิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ปัจจัยการผลิต เช่น ราคาปุ๋ยเคมี สารเคมีทางการเกษตร น้ำมัน ที่ดิน ราคาสูงขึ้น และการครอบครองพื้นที่ทำการเกษตรน้อยลงลงทุนงบประมาณ/การเข้าถึงแหล่งทุน/หนี้สินจากการประกอบกิจการเกษตร แรงงาน พึ่งพาแรงงานต่างด้าวซึ่งมีข้อจำกัดด้านกฎหมาย ฯลฯ)</p> <p>4. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก Carbon Footprint ปัญหามลพิษและสาธารณสุขภัยจากธรรมชาติ รวมทั้งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>5. มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ ทั้งที่เป็นมาตรการทางภาษี และไม่ใช้ภาษี เช่น มาตรฐานสุขอนามัย กฎระเบียบว่าด้วยสินค้าที่ปลอดจากการตัดไม้ทำลายป่า (EUDR) ระบบตรวจสอบย้อนกลับ การลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผ่านด่านชายแดน เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตและราคาสินค้าเกษตร</p> <p>6. ข้อจำกัดของระเบียบ กฎหมาย และวิธีปฏิบัติทางราชการบางเรื่อง มีผลกระทบต่อพัฒนาภาคเกษตรกรรม</p> <p>7. การปรับตัวและเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรของแรงงานชั้นพื้นฐานในภาคเกษตรยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งขาดการสนับสนุนของภาครัฐในการส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือเครื่องจักรสมัยใหม่</p> <p>8. ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาการเกษตรโดยเฉพาะการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งด้านความคิด การปฏิบัติการ และการสร้างเครือข่ายที่ไม่ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ (การเน้นปริมาณเกษตรกรรุ่นใหม่มากกว่าการส่งเสริมสนับสนุน ต่อยอด และสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง)</p>

